

Spis treści

Od Wydawców	9
1. Rozważania nad metodologią teorii ekonomii	11
1.1. Definicja ekonomii i jej interpretacja	11
1.2. Modelowe ujęcie zagadnień ekonomicznych	13
1.3. Mikro- i makroekonomia	13
1.4. Typy konkurencji	15
1.5. Wyższy i niższy szczebel abstrakcji naukowej	15
1.6. Polityka gospodarcza	16
1.7. Ekonomia pozytywna i normatywna	17
1.8. Syntetyczna charakterystyka podstawowych kierunków rozwoju myśli ekonomicznej	18
1.9. Główne pytania ekonomiczne wymagające teoretycznych odpowiedzi	20
Pytania sprawdzające	22
2. Podstawowe podmioty w gospodarce rynkowej	23
2.1. Gospodarstwa domowe	23
2.2. Gospodarstwa rolne	25
2.3. Przedsiębiorstwa	25
2.4. Banki komercyjne	28
2.5. Giełda	30
2.6. Bank centralny	31
2.7. Instytucje państwowe	32
Pytania sprawdzające	33
3. Mikroanaliza rynku	35
3.1. Popyt i jego elastyczności	36
3.2. Podaż i jej elastyczności	37
3.3. Stany nierównowagi na poszczególne dobra	39
3.4. Procesy dostosowawcze w różnym horyzoncie czasu	40
3.5. Znaczenie dochodowej i cenowej elastyczności popytu	41
Pytania sprawdzające	42
4. Teoria postępowania konsumenta	43
4.1. Pojęcie użyteczności całkowitej i krańcowej	43
4.2. Porównywanie użyteczności krańcowej z ceną towaru	45
4.3. Popyt i użyteczność a nadwyżka konsumenta	46

4.4. Krzywa obojętności i równowaga konsumenta	48
4.5. Wyznaczanie efektu substytucyjnego i efektu dochodowego na krzywych obojętności.	50
Pytania sprawdzające	52
5. Teoria funkcjonowania przedsiębiorstwa	53
5.1. Pojęcie i składniki kosztów produkcji i zysku	53
5.2. Czynniki kształtujące poziom i zróżnicowanie płac	56
5.3. Funkcja produkcji	61
5.4. Rodzaje kosztów i kształt ich krzywych w krótkim okresie	64
5.5. Maksymalizacja zysku w przedsiębiorstwie przy założeniach konkurencji doskonałej	67
5.6. Maksymalizacja zysku przedsiębiorstwa monopolistycznego	69
5.7. Konkurencja niedoskonała	70
5.8. Wybór najbardziej efektywnej kombinacji czynników wytwórczych	71
5.9. Krzywa transformacji i koszty zaniechanych możliwości	74
5.10. Kryteria zakupu aktywów przez przedsiębiorstwo w warunkach niepewności i wysokiego ryzyka	77
Pytania sprawdzające	79
6. Rachunek dochodu narodowego w systemie rynkowym	82
6.1. Proces tworzenia wartości i produkcji finalnej w gospodarce narodowej	82
6.2. Przepływy międzygałęziowe W. Leontiefa	84
6.3. Podstawowe kategorie produktu i dochodu narodowego	88
6.4. Ceny jako narzędzie agregacji dochodu narodowego	91
6.5. Dochód narodowy wytworzony i podzielony a stosunki zewnętrzne z zagranicą	92
6.6. Zalety i wady kategorii dochodu narodowego	92
Pytania sprawdzające	94
7. Podstawowe współzależności agregatowe w gospodarce rynkowej	96
7.1. Agregatowy popyt i agregatowa podaż oraz ich współzależności	96
7.2. Schemat gospodarki zamkniętej	97
7.3. Współzależności między inwestycjami a oszczędnościami	99
7.4. Mnożnik inwestycyjny i jego wpływ na dochód narodowy	102
7.5. Neoklasyczna teoria równowagi	104
7.6. Krytyka neoklasycznej teorii równowagi przez J. M. Keynesa	105
Pytania sprawdzające	107
8. Problemy polityki pieniężnej	109
8.1. Podstawowe funkcje pieniądza	109
8.2. Czynniki wyznaczające wielkość podaży pieniądza	110
8.3. Podstawowe składniki bilansu w bankach i ich wpływ na politykę kredytową	110
8.4. Zasady polityki pieniężnej banku centralnego	112
8.5. Mechanizm obiegu czeków i kreacji pieniądza przez banki komercyjne	114
8.6. Możliwości oddziaływania banku centralnego na przebieg koniunktury gospodarczej kraju	116
Pytania sprawdzające	117

9. Teoria cyklu i wzrostu gospodarczego	118
9.1. Fazy cyklu koniunkturalnego w gospodarce statycznej	118
9.2. Punkty zwrotne w cyklu koniunkturalnym	119
9.3. Czynniki kształtujące trend wzrostu gospodarczego	122
9.4. Model wzrostu gospodarczego R. Harroda	122
9.5. Współzależności różnych stóp wzrostu w modelu R. Harroda	124
9.6. Model wzrostu gospodarczego E. Domara	125
Pytania sprawdzające	126
10. Wpływ handlu zagranicznego i bilansu płatniczego na wzrost gospodarczy	128
10.1. Otwarcie gospodarki na zewnątrz	128
10.2. Wpływ salda bilansu handlu zagranicznego na wzrost gospodarczy	129
10.3. Bilans płatniczy kraju i granica zadłużenia	131
10.4. Kurs walut i jego związki z bilansem płatniczym kraju	132
Pytania sprawdzające	135
11. Problemy polityki fiskalnej	136
11.1. Rosnąca rola budżetu w gospodarkach rynkowych	136
11.2. Wpływ budżetu na obieg dochodów i wydatków w gospodarce rynkowej	137
11.3. Stosunki budżetu państwa z bankiem centralnym	140
11.4. Podstawowe składniki dochodów budżetowych	140
11.5. Podstawowe składniki wydatków budżetowych	141
11.6. Polityka budżetowa państwa	143
11.7. Jak interpretować krzywą łamaną wewnątrz podanego schematu	145
Pytania sprawdzające	146
12. Inflacja i bezrobocie w gospodarce rynkowej	147
12.1. Dlaczego zmienia się stopień sprawności gospodarki rynkowej	147
12.2. Rodzaje bezrobocia	149
12.3. Pojęcie inflacji	150
12.4. Rodzaje inflacji	150
12.5. Skutki inflacji	152
12.6. Wpływ podaży pieniądza na inflację	153
12.7. Inflacja a bezrobocie	155
Pytania sprawdzające	157
13. Najnowsze kierunki myśli ekonomicznej	158
13.1. Ekonomia podażowa	158
13.2. Teoria racjonalnych oczekiwań	161
Pytania sprawdzające	162
14. Międzynarodowe instytucje finansowe i ich polityka pieniężna po II wojnie światowej	163
14.1. Z historii pieniądza międzynarodowego	163
14.2. Międzynarodowe instytucje monetarne	164
14.3. Ekonomiczne podstawy stałego kursu wymiennego walut w latach 1946–1973	165
14.4. Rosnące zagrożenia pozycji dolara w latach sześćdziesiątych	167

14.5. Powstanie nawisu petrodolarowego	168
14.6. Wzrost zadłużenia i trudności jego spłacenia	169
14.7. Płynny kurs wymienny walut i jego konsekwencje	170
14.8. Kierunki poszukiwań rozwiązań stabilizujących system pieniężny współczesnego świata	171
Pytania sprawdzające	172
15. Ekonomiczna współpraca międzynarodowa i integracja gospodarcza	174
15.1. Teoria kosztów komparatywnych	174
15.2. Istota, warunki i korzyści integracji gospodarczej	177
15.3. Rozwój procesów integracyjnych w krajach zachodnioeuropejskich od 1947 r.	180
15.4. Niepowodzenia integracyjne krajów Europy Wschodniej	183
Pytania sprawdzające	184
16. Przełomowe zmiany w krajach wysoko rozwiniętych po II wojnie światowej	185
16.1. Narodziny idei społecznej gospodarki rynkowej	185
16.2. Związki zawodowe i ich rola w gospodarce rynkowej	188
16.3. Sektor publiczny i ochrona socjalna państwa	189
16.4. Spór o granicę udziału wydatków publicznych z budżetu państwa	193
16.5. Planowanie indykatoryjne	194
Pytania sprawdzające	198
17. Proces przejścia od gospodarki centralnie planowanej do gospodarki rynkowej	199
17.1. Czym był socjalizm etatystyczny	199
17.2. Istota gospodarki quasi-pięniężnej i jej negatywne skutki	200
17.3. Warunki przejścia od biurokratycznej logiki planu centralnego do racjonalnej logiki rynku	201
17.4. Postulowany model tłumienia inflacji i jej klasyfikacja	203
17.5. Restrykcyjna polityka dochodowa	204
17.6. Restrykcyjna polityka finansowa i fiskalna	205
17.7. Wymienialność walut	206
17.8. Konflikt między ograniczaniem inflacji a pogłębianiem recesji gospodarczej	207
17.9. Czy liberalizować politykę dochodową?	209
17.10. Czy i jak przyspieszać prywatyzację przedsiębiorstw państwowych?	210
17.11. Kierunek na komercjalizację przedsiębiorstw państwowych	212
17.12. Polityka kredytowa banków	214
17.13. Polityka kursu wymiennego walut	216
17.14. Klasyczne narzędzia obrony bilansu płatniczego	219
17.15. Trudne wybory dróg przekształceń ustrojowych	220
17.16. Docelowy model przekształceń systemowych w Polsce	224
17.17. Rola państwa w gospodarce rynkowej oraz w procesie transformacji systemowej	225
Pytania sprawdzające	228